

LITERATURA

“De Joan Vinyoli em va colpir la puixança de les seves imatges”

Jad Hatem és professor de filosofia i literatura a la Universitat Saint Joseph de Beirut. Ha passat recentment per Barcelona per rebre el premi de catalanística dins el cartell dels premis Serra d'Or. L'editorial Obra-dor Edèndrum li acaba de publicar dos títols: *Sobreamor. Ausiàs March, Ibn Zaydûn, Ibn 'Arabî, Ramon Llull i El temps en la poesia catalana contemporània*, que és el títol que se li acaba de reconèixer amb el guardó.

—Un professor libanès, que ensenya al seu país, que escriu en francès i que reflexiona sobre la poesia catalana...

—Totes les literatures són susceptibles d'interessar-me. De vegades arribes a una tradició perquè vols endinsar-te en l'obra d'un autor, de vegades perquè vols conèixer l'obra literària de tot un poble... La poesia significa molt per a mi. És l'expressió no sols de l'ànima, sinó també dels principals problemes de la naturalesa humana. Posem com a exemple una qüestió metafísica: és ben diferent si qui l'aborda

ho fa des d'un estudi, o tractat, de caràcter filosòfic o bé des d'un poema. Per tot això, la literatura catalana, com tantes altres del món, no podia sinó motivar el meu interès.

—Però com arribeu a la nostra literatura?

—El professor de la UPF, i bon amic meu, Amador Vega m'havia convidat a la seva universitat. Un cop aquí, la professora Anna Serra, de la mateixa universitat, em va regalar un recull de la poesia de Joan Margarit, i vaig començar a llegir aquest poeta. En el meu llibre sobre el temps en la poesia catalana analitzo aquest poema [es tracta d'"Amor i temps"]. No em vaig plantejar pas escriure un llibre expressament sobre la qüestió del temps aplicada a la tradició catalana, però, d'aquell llibre de Margarit, vaig passar a un altre, i d'aquella primera descoberta d'un poeta català contemporani vaig passar a una altra, i a una altra... Després van venir Vinyoli, i Gimferrer, Màrius Torres i Riba... I, d'altra banda, la temàtica del temps se'm va anar imposant en llegir tots aquests autors, com també la relació entre catalanitat i temporalitat. Ara bé, jo no sóc historiador. No conec en profunditat l'obra

Jad Hatem en la visita a Barcelona per rebre el Serra d'Or.

de tots aquests poetes, ni la realitat catalana més enllà del que n'he anat entenen. Jo, més aviat, com a filòsof, intento anar a l'interior del text; en molts casos, al cor dels poemes concrets, més enllà de l'obra en què s'insereixen i del context en què han nascut.

—Ja veieu que estem vivint l'Any Vinyoli, arran del centenari del naixement del poeta i el trentè aniversari de la seva mort.

—Sí, ho sé. Joan Vinyoli és un poeta excel·lent, amb moltes preocupacions que són pròpies de l'àmbit de la filosofia. Per a mi va ser una enorme sorpresa, conèixer l'obra d'aquest poeta, que considero un parent pròxim de René Char (al meu entendre, un hereu de la gran tradició occidental que arrenca de Dante). Pel que fa al poeta barceloní, de seguida em va colpir la puixança de les seves imatges i la profunditat teòrica de la seva poesia.

—Què vol dir aquest concepte del sobreamor?

—Es tracta del lliurament amorós pur. Jo he explorat les figures de l'amor pur en la mística musulmana.

Però no és únicament aquesta tradició, la que aspira a un amor d'aquesta naturalesa. També en trobem el rastre en els Evangelis. M'interessava estudiar l'aspiració que hi mostra un filòsof i poeta com Ramon Llull.

—I en March, també...

—En efecte, en els seus "Cants de mort", March s'adona que, un cop morta la seva dona, Joana Escorna, li serà més fàcil atènyer aquest amor pur, que ara se li pot fer present en tota la seva força i cruesa.

—Entre altres, he subratllat aquesta frase, que té a veure amb l'idealisme: "Les coses, malgrat que s'anorreïn, participen de l'ésser si són poetitzades".

—La poesia, des de sempre, té la funció de conservació de la memòria. Els poetes, com indica Hölderlin, funden allò que roman. La relació entre la memòria i la poesia, entre Mnemòsine —la deessa grega de la memòria— i el gènere líric, és, des dels temps antics, molt estreta.

Jordi Llavina